

ROMAN SUNDA

Rampog Gerot tu Tuikarendong

ENTANG.S

Batjaan nu geus Dewasa.

No 04319

Rp. 6

RAMPOG CEROT TI TJIHARENDONG

Djilid ka 4

Entang S.

Laksana.

Diterbitkeun ku Penerbit : "LAKSANA"
BANDUNG

1971

Gambar kulit dilukis ku :

— Ahdijat Ms.

Pangaos Rp. 70,-

Surat izin No. Pol. 007-I/ NBT/BIN/'71
KOMDAK VIII Djabar "Langlangbuana"
telah di periksa dan disetudjui untuk diedarkan

BAGIAN KAHIDJI

LEUMPANG pa-ajang² gung, hate teu weleh tagiwur dibarung rasa lumenjap.

Lain tagiwur ku rempan, lain lumenjap ku bi-ngung, tapi dajaning asmara birahi mimiti muhit dina ati sanubari dina raga akma sukma.

Kawa snu keuna ku kinasihan si leugeut teureup tjeuk paribasana mah, Amran ngadadak poho kana pamadegan nu tiheula, da kaburu kebek ku asmara katarik ku anu geulis, nji Kusminar wanodja kam-pung Nanggaleng, petetan abah Djalumpang.

Henteu boga katjuriga pikeun Amran mah, kalah ngarasa bunggang, asa rek manggih bagdja.

Tepi ka buruan hidji imah nu katjida agrengna, malah Amran oge hookeun bet di pakampungan aja imah sakieu hadena, persis saperti nu aja di kota bae, malahan karesikanana mah eleh ku imah ieu.

„Tah ieu rorompok mah kang, kirang sae atuh upami teu linggih heula mah ka rorompok, lumajan sanaos rorompok butut oge. Kalih ti kitu manawi aja tjai² enteh dirorompok mah,” tjeuk nji Kusminar bari nundjuk ku djempolna, gelenju imut pangirut ret ngeletan ku kelet pameletan tea.

Amran mani njeredet hate, rumenghap dadana, nempo gelenju djeung kelet nu geulis tur tjureuleuk teh nja kapaksa sanadjan kalah kumaha oge piraku make teu daek njimpang ka nji Kusminar, meureun mun henteu teh, kasebut lalaki bodo.

„Aduh kumaha atuh Neng, bilih ditjuriga ku tuang raka upami engkang njimpang heula mah?” Amran njaritana kitu soteh njelok, naha lagas atawa boga salaki, tjeuk barudak tea mah, madras taloki.

„Nu dimaksud tuang raka teh naon kang?” tjeuk nji Kusminar api² teu ngartieun, tapi dibarung ku imut mani ngagelenju.

„Sumuhun tjaroge,” djawab Amran bari seuri.

„Ah, da abdi mah teu atjan gaduh salaki budjeng budjeng ka gaduh, teu padjeng² atjan. Malum urang gunung atuh, saha nu bade keresa,” tjeuk nji Kusminar bari seuri leutik, delek sotjana ngadilakan binarum ku imut anu matak pikaurujeun.

„Entong ngapeskeun salira ku andjeun, saur emutan engkang mah, saha nu teu keresa. ka Eneng?”

Sakitu sampulurna," tembal Amran njerengeh.

„Jeeeeej, sok mudji. Sawangsulna panginten nja **engkang mah njaurkeun kitu sotenan?**” nji Kusminar tjeletit njiwit bari ngadilak, njuh seuri leutik, waos nu lalutik djeung barodas teh mani ngabarasat lir saupama rupaning poslen bae.

„Tuang rama sareng ibu araja di bumi?” Amran pura²

„Teu aja pun bapa mah nudju didamel di kebon, dupi pun biang mah aja bae di pawon. Mangga atuh geura leenggah ka rorompok kang,” tjeuk Kusminar bari telenjeng tiheula mukakeun panto hareup.

Braj dibukakeun teh, enja bae lain hade ti luarna **wungkul, tapi ka djero oge mani barakbak ku** parabotan nu marewah wungkul, ti korsi, bupet, lomari oge matak helok, da urang kota mah tjan puguh barogaeun samodel kitu, ari lain sudagar^{na} mah urang kota oge.

„Mangga. Punteeen!” Amran puntenna mah rada ditarikan da meureun supaja kadarenggeun kunu di imah. maksudna mah ku kulawargana nji Kusminar.

„Mangga we kang, da rupina pun biang mah nudju ka djamban mangga tjalik!” nji Kusminar menerkeun korsi pikeun tatamu tjalik.

„Mangga..... hatur nuhun!” djawab Amran bari gek diuk teh bari teu weleh rurut-reret dumeh eta katjida sagala marewahna. Mun gambar² dina bilik diaturna estuning rapih, dipiguraan sagala rupa.

Nji Kusminar mah ngiles ka dapur, teu lila toro djöl teh mawa baki dieusi dua gelas tjai euteh.

„Tong ngarepotkeun Neng, sawios atuh da parantos tjekap!” tjeuk Amran bari seuri leutik. djeung teu weleh hajang neuteup kana rarajna! sanadjan hatena mah teu kuat ku dugdegna, sumeak, saban ngareret saban njeriset, saban ngadilek saban ngaleuap katadji kunu geulis kapentang asmara ku istri nu sakitu endahna sanadjan wanodja gunung.

„Teu ngarepotkeun atuh engkang, tjai² atuh da nu sanesna mah teu gaduh,” tembalna bari lunggak linggek ari lambej teu weleh ngirut, sotja nu sakitu tjureuleuk pikabitaen teu weleh² deui dulak dilekna, bati lumenjap bae atuh kana hate ki Amran teh tempo² manehna tungkul bawaning ku ngarasa teu kuat nempo bae mah sok asa hajang ngarontok.

Ari geus ngasongan tjai, buru kapengker deui ku runjung deui mawa tjau sasikat mani ranggagak sok diasongkeun ka tatamu, malah djaba ti eta make njodoran kueh aja kana tilu kelerna, tur kueh kuehna oge nu araraneh pisan.

„Atos Neng tong kerah kerih teuing, sakieu oge parantos langkung ti tjekap. Tjalik we ” tjeuk Amran, da enjana atuh, lain hajang disuguhan ku bolu djeung tjau tapi ku disuguhan imut pangirut ge ku nu geulis mah tos katjida ngarasa waegna.

„Mangga engkang geura ngaleuent heula, lumajan landang hanaang. teu aja nu sae mung sakieu buktosna geuningan dikampung padusunan mah.” tjeuk nji Kusminar bari gek diuk, Atuh Amran atoheun boga harepan bakal lila pateuteup djeung nu geulis tea.

„Manega neng, ditampi..... ..Amran buru²
ngangkat tjangkir teh, lek diinum bangun nima^t
tos tjape. Ngau teu buru² kana lalawuhna bae da
rada eta keneh. komo mun disanghareupan ku ko-
lotna meureun.

„Mangga eta lumajan tuangeunana kang”

„Tjekap Neng, aeh hilap engkang teh. Teu atjan
tumaros. dupi Eneng teh saha djenengan? Nanging
hapunten sanes kirang sopan engkang tumaros kitu
sotenan, mung supados langkung tjonggah”, tjeuk
Amran bari seuri leutik dibarung ku teuteup.

„Oooooo, abdi mah Kusminar kang, kitu oge anu
parantos katelah bae ku nu njararebat. Dupi sawa-
lerna, engkang saha djenengan?” tembal nji Kusmi-
nar tambah sura seuri tur katjida manisna, matak
piurujeun nu njanghareupanana. sakitu Amran mah
geus pating kerelek bae tikorona. Djiga keur Amran
waktu ieu, lat bae poho ka Marjamah mah, suma-
wonna kana paniatanana ti lemburna mah!

„Upami palaj uninga mah, pun engkang teh kate-
lah ku nu njarebat bae pun Amran, dupi kawit mah
ti tutugan gunung Giriawas ti Kandangwesi”, dja-
wab Amran sakalian nerangkeun asal muasalna.

„Euleuh tebih geuning engkang teh. Dupi pamak-
sadan pangna engkang bade ka Tjiharendong teh aja
pikeresaeun naon kitu?” tjeuk nji Kusminar mimiti
manehna nJOROK deui ka Amran, neangan pidjalaneun
narik tjarita. susuganan Amran bisa betus sagala
rusiahna ka manehna.

„Kantenan ari tebihna mah, namung katarik ku
ati santu. ri engkang nu ngagaduhan tjita-tjita,

Tong budjeng² nembe ti Kandangwesi ka Tjiharondong kasebat masih keneh sabawahana Garut, tjatjak upami kedah meuntas lautan tudjuh sagara dalapan, paripaosna dipegatan ku pedang nu seukeut ku engkang moal burung dilabrak, dugikeun ka hasilna saneskanten nu ditjita tjita atanapi dipimaksad," tembal Amran djol ngabentangkeun tijita'na.

„Kutan upami kitu mah atuh kalintang abotna panginten tjita² engkang teh. Perkawis naon anu nudju dipilarian ku engkang, atanapi tjita² engkang nu dimaksud teh ? Rupina bae moal teu pikaaneheun panginten nja kang ?” tjeuk nji Kusminar bari seuri dibarung teuteup, puguh bae Amran teh katarikna, tong boro² kasebut ditanja ku nu geulis, biasana oge pikeun Amran mah ditanja ku saha bae tara njumput njalindungkeun, kadjaba rusiah nu katjida dipikasieunna kanjahoan batur, atawa rusiah penting, Saleresna mah engkang teh kieu. Mugi didangukeun ku Eneng.”

„Ah tong Eneng atuh kang, kapan parantos uninga wasta abdi engkang teh Mimin we atuh kang, da nenehna ngaran abdi teh Mimin,” djol megat kalimah we nji Kusminar teh, malah beuki tambah gular giler paonna djeung tambah ngagelenju imutna dina pikiranana geus teg bae, jen hasil rentjana nu djadi latjeukna sarta bapana teh.

„Tah sumuhu atuh, Mimin. Mugi ku Mimin didangukeun, mung bae ulah geruh teuing bilih aja anu ngarintip.” tjeuk Amran bari neuteup.

„Saha kang da didieu mah tara aja nu ngintip !

Teu aja nu warantuneun untup intip, da osok ge
aja nu tuang toong ku abdi mah sok dibentak," tem
bal nji Kusminar bari seuri.

„Nuhun atuh ari kitu mah, Anu dimaksud ku eng-
kang pangna bade ka Tjiharendong teh kieu, Urang
djudjut wae atuh ti ngawitanana nja," derekdek teh
ku Amran dibedjakeun ka nji Kusminar ti mimiti ma-
nehna tumanja ka akina soal bapana. nepikeun ka di
bedjerbeaskeunana ku akina, perkara hapana aja nu
maehan tea dina waktu manehna umur opatpuluh poe

„Tah sakitu Min, perkarana mah. Engkang saparan
tosna sababaraha kali ngalaman tarung sareng ram-
pog malihan kantos nulungan hidji istri nu dipaling
ku rampog nu ngaran Djakatarung.

Ahirna engkang mendak katerangan rehna dedenga-
kot rampog gerot reb ajana di Tjiharendong Namung
engkang oge teu atjan tiasa nangtoskeun, naha leres
nu araja di Tjiharendong teh nu kapungkur maehan
pun bapa naha sanes? Mung nu djadi marga mah
ngantjurkeun si Djakatarung katut si anak buahna.”
Amran nutup tjaritaanana ku ketjap nu katjida ma-
tak tinglalenjapna kana hate Kusminar.

Kusminar oge ngahuleng sakeudeung mah, malah
dina pikirna mah aja oge kieu. „Enjaan ieu lalakij
teh matak pogot bogohna mah, djeung deui katjida
ngarasa lebarna lamun kudu nintjak bongborotan
atawa pitapak teh. Da dideuleu rupana sakitu ka-
sepna awak banghang ngarareusi pakulitan semu
nu umjang emh..... ku hajang ngagalentoran.

Tapi ari ras ka nu djadi bapa, ras deui ka nu djadi lantjeuk, jen ieu pisan lalakina anu bakal ngahantem ngaburak barik turunan bapa teh kaasup diri aing ! Ah, kumaha engke bae, bogoh kudu kalakon, tjinta kasorang. djahil kudu didjalankeun da keur ngabela bapa djeung saturanana."

„Kalintang engkang mah wantunanana teh. Abong kasebat djadjaka titisan ti Kandangwesi, sanes wartos Kandangwesi mah, aja ti kapungkurna sanes ti kapungkur deui malih ti djaman nenek mojang urang baheula Geuning Dalem Bontjel oge dina riwayatna teh urang dinja pituin " tjeuk nji Kusminar, manehna nanggeuj hate Amran, sangkan leuwih rahul sagala rasiagna, bubuhan kasebut lalaki mah kitu adatna. Kadjeun gagah rongkah pasti ku istri nu geulis mah bakal bitu rusiagna, kalawan bisa apes sapada harita, geuning dina riwayat Samson oge.

„Naon atuh nu dianggo karempaan ku engkang, paripaos tea mah parantos pameng, hirup dinuhun paeh dirampes, tibatan kedah nandang kenjerian saumur-umur mah. Geura mangga ku Mimin emut langkung paos, pisakumahaen njerina upamikagungan rama dipergasa deungeun. Sanaos Mimin kasebat istri ge rupina moal teu adugsongkol ngebe- laanana," tjeuk Amran bari neutaup nji Kusminar gelenju imut bet asa ditoel pikir ku Amran, sabab manehna oge saenjana keur ngabela bapa tina bahaja anu rek karandangan diahir barangkali.

„Kantenan atuh kang, tjabat upami abdi sapertos engkang. ah bade kantong kumaha engke bae !

Numawi kanggo abdi mah, sateuatjanna pun bapa maot mulih ka alam kalanggengan, ti ajeuna bade bumela ka andjeunna." tjeuk Kusminar.

„Kantenan atuh Min, margi eta nu ngajugakeun ka urang teh, teu dijugakeun ku rama moal aja sipatna urang di alam pawenangan. Numawi engkang teh moal lami, bade mios deui ngadjugdjug ka Tjiharendong, mangga atuh engkang pangdjadjapkeun. Kamana djalanna teh Min?" tjeuk Amran rada napsu.

„Edaaaas engkang mah, ke atuh naha mani parantos teu betah nembe oge tjalik lima menit didieu teh, abong ka humi butut." gantjang nji Kusminar ngadilakan bari seuri leutik, malah make djeung nepak kana leungeun Amran, atuh seer ned Amran ge djadi ngarengkog deui, lebar deui rek indit teh.

„Sumuhun Min, engkang teh napsu. Bet teu paja upami njarios² perkawis nu djadi bapa teh. Sok hajang geura tepung sareng nu mergasana, bade didjadjal saneskanten pangawasana, Sanes bae engkang sombong sareng dir, namung hate engkang mah tos kasebat pasrah buang raga tegang pati," Amran bari asa pageuh deui budjurna dina korsi. Teup neuteup ka nji Kusminar mani anteb.

Nji Kusminar imut ngagelenju, malah dibarung ku ngadukeun paneuteupna, puguh beuki surser kana hate Amran. dugdeg djeroning djadjantungna. Samalah lain Amran bae. sanadjan Kusminar oge saenjana mah geus katarik ati birahi kapentang daja asmara ku djadjaka ti Kandangwesi teh.

„Naha engkang parantos uninga kana kakegiatan sareng djadjaten musuh nu bade disumpinganana atanapi anu bade digempur ku engkang ?” tjeuk nji Kusminar njelok ka Amran, tapi djiga nu semu banjol, Teu enja² hajangna njaho kamampuhan Amran

„Nja upami sareng anu parantos dilajanan ku engkang mah kamari² ieu, parantos teu aneh dnei engkang oge. Margi moal teu mung sakitu-kituna djadjatenna teh, paling² tiasana oge upami ngabongohan, ari dina kakesitan mah teu mendak nu ulungna”. waler Amran bari njerengeh.

„Punten bae kang, upami engkang bade ka Tjiharendong, sedja rgalabrak rampog Tjiharendong, kedah ngagaduhan kasakten anu langkung ti kasakten luar. Nu dimaksud teh ulah mung ukur tiasa dina ameng silat wungkul namung kedah aja kasakten lebetanana.

Margi numutkeun wartos. Kapalana hidji rampog nu aja di Tjiharendong teh sanes bantrak²eun budak djaman kiwari, kitu paribasa oge kang. Upami nondjok sakali matak bedah dada, njabokna matak tungtung. Dina kakesitanana oge lumajan, luntjatna oge saratus meter sakali luntjat.

Saur nu uninga mah ngagaduhan adjian Pantjasona kalajan edjian Belut-putih Parantos eta oge aja nu dagdagan malih mah ku sababaraha aleutan djalmi, duka ti mana djalmina mah, ngahadja bade ngarempug rampog Tjiharendong. namung teu aja nu tiasa mulih saurang oge, ditumpes ku kapala Rampog, malah saurang teh mung sakali nalipak oge maraot”.

Djigana Kusminar teh mere birigidig ka Amran, tapi duka teuing deuih maksud² sedjenna mah.

„Djadi kitu, ah rupina engkang bade njobian we heula, sanggem beureum atanapi hideungna mah kan tun kumaha engke. Engkang nu unggul eta nu dite-da, atuh engkang nu bobor karahajuan oge engkang pasrah sok asal tos leres ngabela nu djadi bapa mo'al bade ngeplek djawer ngandar djangdjang ngume-ok memeh dipatjok,” tembal Amran, kituna teh bari seuri, Kusminar oge njeh seuri, tjan nembalan deui tapi neutaup, ngan neutaupna bari mikiran pitjari-taeun deui meureun, Atuh Amran oge nud ned ha-tena teh barang diteuteup kitu mah tur lila.

Belengeh Kusminar seuri sarta djung nangtung gep kana leungeun Amran lebah pigeulangna.

„Pertjanten mana kitu oge engkang teh sanes mung saukur kasebat djadjaka terah Kandangwesi namung sareng saleresna aja pangartosanana. Kata-wis dina salirana oge sakitu wewegna.” Rupanu mah Kusminar teh rek ngolo djeung leuwi hngali-lindeuk heula, sangkan poho kana sagala sumpahna,

Enja bae, Amran ditjepengan leungeun kunu dem-plon tur geulis mah teu kuat mani ngalaleper suku-djur badan sur ser dina ati sanubari lumenjap rasa-na ditjampur ku tingkerelek tikorona.

Nu njepengan bet kawas nu beuki geugeut malah mah manehna telenjeng njampeurkeun ek diuk dina korsi nu deukeut pisan ka Amran leungeunna teu lesot keukeuh njekel tur pageuh! Saha atuh anu rek bisa kuat nahan birahi lamun geus sarupa kitu.

Djigana bae Amran geus kalimpudan ku hawa napsu birahi nu ngagolak didjero batin, Nempo rupa istri nu sakitu geulisna selengseng seuseungitanana mani matak minuhan batinna. Roj heroj ruj uruj komo barang diteuteup mah ditelek telek pangambung bangir alias ngadjiripit sotja tjureuleuk bulu sotja na tjarentik pakulitan pipi umjang, malah make djeung aja karang leutik tur hirup dina pipi nu beulah kentja nambahan kasieupanana.

Tugtegna djadjantung Amran beuki katempo dina dadana, Nji Kusminar geus jakineun pisan jen eta djadjaka teh geus katadji katarik ati kapentang asmara ku manehna atuh kalah beuki ngaguriwek² ramona nambahan pirongkaheun napsu birahina.

„Engkang teh leres wantun ka urang Tjiharendong kalajan sanggem numpes?” tanjana deui bari neuteup dibarung ku lambejna ampir nampeu.

„Naha tumaros kitu Min, upami engkang tiasa ngalampuskeun urang Tjiharendong hade muruhan naon?” Amran semu nu ngabanjolan bari seuri.

„Naha palaj diburuhan naon ku abdi teh?” tanja nji Kusminar bari ngadilek tur imut.

„Teu kedah ku nanaon supados ku Mimin we,” tembal Amran dibarung seuri.

„Jej!” tjeletit teh nji Kusminar njiwit kana ping ping sarta tuluj noel gado.

Ku Amran gantjang dibales ditjawel angkeutna, malah terus napel teu dikedjatkeun deui nadjan ki tu pikeun nji Kusminar kalah tjitjing tur neuteup lambej nu ambutjuj nampeu tur rerenjutan.

Teup ku Amran di teuteup, hatena tagiwur pinuh ku daja asmara, birahi nu ngagugudug. Ret manehna rurut reret heula. Keredjet, eerrr, seeer karasana, leuwih rongkah batan tadi.

Ari nji Kusminar djiga nu ngahadja, tjitjing dibarung ku peupeureuman Atuh ku Amran teu diengkekeun, ngan tjelep tjiuuut bae nu ambutjujna teh dikemot, semu diseuseup tur diketjrokan, kerelek² diteureujan djigana teh.

Nu diseuseup lambej teu kurudjat keredjet, tapi anteng panonna peureum beunta sarta ambekanana mani renghap randjug. Pikeun Amran mah da lalaki kasebutna diantep komo, kalah beuki tipepereke^t nangkeupna oge, lain bae ukur njeuseup lambejna. tapi pinarepna sakalian ditjekel digatjel.

Pisah sotenan ku reketna panto, kakara maranehna tingkolosod djeung tingraringeuh. Manahoreng sakadang utjing datang ti dapur, samarukanana mah indungna atawa bapana.

„Reuwas engkang mah, manawi teh ibu.....”.

Amran njerengeh seuri bari melong kana utjing:

„Naha kawas sares pahlawan bae, reuwas ku sarupi utjing”, tjeuk Kusminar bari njusutan nu lamokot dina pipina ku saputangan sutra.

„Pahlawan oge atuh da Min, bongan ngadamel sarupi pikaisineun, kumaha upami nembe nudju taeun, sumping ibu atanapi rama, isin panginten”.

tjeuk Amran bari njekel taktak nji Kusminar.

„Sawios, da kitu mah teu djadi sawios-wios ulab sotenan saperkawis”, djawabna bari tungkul.

„Naon nu saperkawis teh Min ?” tanja Amran bari njerengeh, api² teu ngarti tapi ngarti.

„Jeeeeejjj. engkang mah sok palaj didjelaskeun”, nji Kusminar njawel deui gado Amran. atuh ku Amran dibales deui ku tjiun kana pipina mani tjiut tjenah, tapi ngan sakali. Nji Kusminar terus tungkul deui bari ngaguriwek kana ramona

„Wartosan atuh kang abdi, engkangkagungan elmu naon, numawi engkang keresa teuneung bade ngalabrak ka rampog Tjiharendong teh ?” sakali ieu mah nji Kusminar bari djeung njepeng kana pingping Amran nanjana. Atuh Amran lemah sapada harita,

„Min, sae engkang bade ngadongeng heula sakedap Kieu geura ari nu aja di engkangmah, teu ngagaduhan ari elmu nu sipatna aja tulisanana tur diapalkeun saparantosna apal disaumana tanapi ditapaan mah ! Namung dina mangsa engkang bade mios ti lembur tea milari raratan nu ngarogahala punbapa, ku pun aki teh sadjabina ti dipaparin peso, oge parantos maparinkeun hidji bungkus anu dibungkus ku lawon.

Saurna teh, tah ieu mah rusiah teu bisa dibedja-keun ku lisan bisi aja tjaktjak bodas, kitu saurna teh bari diasongkeun ka engkang.

Derekdek ku engkang teh dibatja, saparantosna di buka teh, da mang rupikeun seratan.

Unggelna kieu Waktu Bapa Amran paeh kurampog ditewak, aja ilapat heula saenjana mah wengina ka mama Panhur. Udjaring ilapat taja lian, iwal ti getih bapa Amran kudu diusapkeun kana sakudjur awak.

Njaeta kana sakudjur awak Amran keurna orok keneh tea.

Nja ku mama Panhur sareng ku pun biang harita digugu diusapkeun kana awak engkang sakudjurna.

Tah kitu unggeling dina eta seratan, kalajan aja implik²na rehna saatosna diulasan getih pun bapa teh saurna engkang bakal tiasa. Hidji seukeut rasa sanaos saupamina dibongohan ku musuh. ka duana engkang teh moal teurak ku wisaja boh ku ratjun boh ku teluh kitu saurna. Katiluna engkang bakal ngagaduhan tanaga nu kiat! kaopatna engkang teh tiasa kiat badan. sanaos brusbres ditarumbak dugikeun ka bidjilan getih mang-pirang² namung bakal tiasa djagdjad saharita keneh," kitu tjeuk Amran memang soal rusiah ieu mah kakara harita pisan ku Amran dibedjakeun kanu sedjen sadalah ka Marwajah oge teu kungsi dibedjakeun..

Dasar ku bisa²na Kusminar ngagereanana atawa ngolo²na nepikeun ka kairut poho kana nanaon,

Djeung deui bareto teu kungsi digalantangkeun ku mama Panhur oge perkara ieu mah istuning rikip da iwalan mikeun peso wungkul nu kanjarahon ku sarerea oge harita mah.

„Euleuh kutan kitu kang, panginten atuh. Dupi ieu dina panangan kapungkur tilas naon ieu ?”

„Ieu tilas panah si Djakatarung ieu panah nu djam paringna diulasan ku bangsa ratjun kitu numutkeun panjilidikan nu uninga mah, Upami aja djalmi nu kapanah ku ieu djamparing moal manggapulia harita tjlep harita kusek lir ku peurah oraj.

Namung alhamdulillah, ukur karaos lieur meueusan ku engkang teh, Kalajan harita keneh nembe oge sadinten parantos lita deui kantun urutna." tembal Amran bari nembongkeun urut tatuna.

„Leres, leres”, kituna teh Kusminar bari gogodeg gogodegna mah pedah eta we, da enja atuh djamparing nu bapana teh lain lumajan matihna, seuseukeut djamparing dihadja dulasan bangsa peurah² nu maratih leuwih ti peurah oraj welang atawa oraj hedjo djeung sabangsana nu maratih.

„Numawi kitu engkang teh, nganuhunkeun oge ka almarhum punbapa anu parantos dianggo darahna ku engkang, kalajan nganuhunkeun ka Pangeran”.

„Dupi apesna dina naon kang? Da biasana saur sepuh kitu oge dimana aja djaja aja oge apesna?” tjeuk nji Kusminar bari tambah ngalendean.

„Ah, apesna mah upami parantos dipundut ku Nu Rahaju, dipenta ku Nu Kawasa eta apes engkang.” djawabna bari seuri.

„Edas we engakang mah, ari ngawartosan teh sok dipindingan sapaalih. Sawios atuh da abdi mah pikiraku bade katjuam katjaem laer biwir ka nu sanes, sing pertjanten kana iman abdi, abdi teh sanaos nembean tepang sareng engkang, namung teu kinten ngaraos tjonggahna, kalajan sumpah na batin rehna hojong sasarengan sapapaos, mung isin bade ngedalkeunana sakawitna mah, da rumaos awewe”, tembal Nji Kusminar bari tungkul ngeluk. bangun anu enja sedih ku teu dibedjaan sakitu teh.

Amran ngarendjag, sok sieuneun dipundungan.

Kumaha teuing lamun nepikeun ka dipundungan ku nu geulis teh. leuh katjida lebarna meureun.

„Naha Enung palaj uninga kana apes diri engkang ?” tjeuk Amran sakali ieu mah mani nga Enungkeun sagala bari ngusapan tonggong nji Kusminar.

„Kantenan we atuh kang. bilih we dikersakeun ku Allah, kalajan aja sih piwelas engkang keresan jarengan abdi sapapaosna, upami abdi terang kana apes nu djadi panutan mah, panginten tiasa ngaping ngadjarung moal bade digagabahkeun da panutan,” tjeuk nji Kusminar bari dumareuda.

Leketej Amran bakat ku bisa^{na} nji Kusminar njarita, nepikeun ka tingleketej hate, tingsareblak rasana. Asa enja² manehna geus aja di sawarga dunja teh, babarengan djeung nji Kusminar. boga deui hidji nu leuwih ti ieu geulisna, njaeta Marwijah

Kawasna bae geus kasawang bakal nalangnang² gungna teh kadieu denok ka ditu demplon. ka dieu manis ka ditu geulis, nepikeun ka teu inget kana wiwahana mah, madju mundur tjarita teu diatur.

„Sae upami kitu, tawis Mimin bade bumela ka pun engkang, engkang moal owel atanapi njumput salindungkeun saneskanten rusiah diri engkang.

Saurna tina seratan, waktos dibalur ku getih sakudjur badan, aja diantawisna nu kahalangan ku hidji lamak sagede tampah orok bae dina tatak. Tah eta nu teu kagetihan teh. Kapendak soteh parantos dua dinten, mangkaning teu aja deui getihna ge.

Tah apes engkang teh lebah taktak katuhu.

Tong budjeng² ku pakarang, nembe katinggang ku pangpung sagede indung sampean, waktos kamari ieu oge engkang ngedeprek leuleus satulang sandi saupamina tea mah kedah dipaksa ngalawan musuh tong budjeng ku rampog gerot sadalah ku budak satepak moal tiasa ngalawan deui. Amran teh blak blakan njaritakeun kaapesan dirina.

Manehna teu aja katjurigana pisan, bubuhan kapepende kunu geulis tur donto.

„Hemb . djadi kitu, beu teungteuingeun atuh nja lamak teh ngabalangan. upami henteu mah panginten moal dugi ka kitu! Kumaha atuh upami engke dina prung tarung sareng rampog heug teh engkang katunggeul taktak nu tengen?” tjeuk nji Kusminar lisan bangun nu enja mikarunja ari batinna mah mani ngarendjag atoh bae jen boga laporkeuneun ka lantjeukna moal polos teuing,

Tapi nji Kusminar hate tjan sugema mun tatjan lila manehna paduduaan mah maksudna oge hajang sagala meunang.

„Teu aja pamenganana, ari leres² mah parantos takdir engkang kedah dipaehan rampog etang³ panebus nu djadi bapa. Namung teu atjan genah panasaran saupami teu atjan ngarandjah ka tempatna.

Kalah menang paripaosna engkang mah bade njobian heula kakiatanana,” tembal Amran.

„Jakin engkang mah pahlawan nu bitotama sanggem paripaosna mah tegang lara tegang pati. Handjakal. handjakal!” tjeuk nji Kusminar njebut handjakal teh rada bedas bari njurudtjud tjipanonna.

„Naon un dipanghandjelukeun ku engkang teh Geulis ?” tjeuk Amran bari neutaup, manehna lumenjap hate dumeh nempo nji Kusminar semu nu katjida tjumalimba tur njaktjikkeun tjipanon „Handjakal njaeta atuh ku teungteuingeun lamak anu ngabalangan salira engkang dina pundak tengen. Emb, upami engkang apes” kituna teh Kusminar bari ngeluk sarta ngutjurkeun tjipanonna.

„Tong manghawtirkeun ka engkang geulis, da engkang mah istu tjlik putih tjlak herang iklas buang raga katut njawa, demi ngabela dendam anu djadi bapa”, tjeuk Amran bari ngusapan tonggong djeung buuk nji Kusminar. deudeuhna djeung tjintana kaliwat geugeut.

Nji Kusminar ngaheruk diusapan teh, teu ngajawab deui. Tapi hatena mah handjakal sotenan ku tjinta manehna ka Amran.

Udjaring kereteg hatena: „Tjatjak lamun teu rek bumela ka bapa mah aing oge, umumna ngabela turunan bapa Djalumpang, meureun teu perelu ieu djadjaka di tjilakakeun. Aing tjinta ka manehna; aing watir ka manehna.

Emb, tapi dalah di kumahakeun atuh, lamun tjidra kana djangdji djeung teu mikanjaab ka ne djadi bapa, sarua djeung binasa ka turunan samumna. Kapaksa ku aing kudu diiringkeun kana bongborotan nu pinuh ku tjutjuk rungkang kalajan dekengan para rampog”. Beuki djero mikina beuki ngarasa njerina.

Tungtungna bet ngarontok bari njeungtjeurikan.

„Engkang, mugi sing waspaos ulah bade balangah Diduakeun ku abdi sing aja dina kaunggulan kalajan engkang salamet dina enggoning ngudag tjita tjita engkang.”

„Geuliiis ..... Mimin buah hate engkang, tos entong nangis geulis!” Amran oge teu kuateun, manehna nangkeup bari ngagalentoran sagalana digalemohan sumawonna lambejna teu bosen² dikedjrokanana teh.

„Eng..... kang abdi titip ka engkang upami aja dina kaunggulan, ulah lali ka abdi. Abdi bade bade ngemut heula, kumaha perdjalaneun diri abdi ..... mar ..... gi!” tjeuk nji Kusminar teu ditulujkeun, tapi teu disusul ku Amran nu padahal manehna aja aja rek terus terang jen anak pa Djalumpang rampog gerot tea, aja aja sieun tideuha ku bapa, nja antukna rek mikir heula we tjenah.

„Isja Allah, sadalah engkang piraku bade ngahihilapkeun ka Mimin. Antos didieu, engkang bade mios kalajan mugi aja dina kasalametan engkang sareng kawiludjengan Mimin, dugikeun ka urang tiasa patepang deui!” tjeuk Amran bari ngusapan tjelepot deui njium kana pipina nu kentit.

„Sumuhun diandung piduana. Mudah²an endjing atanapi pageto mah, engkang tiasa sasarengan deui sareng abdi.

Kukituna atuh Min, engkang teh bade mios bae. njuhunkeun pituduh ti Mimin, ka mana djalan ka Tjiharendong teh?" tjeuk Amran bari rek nangtung atuh buru² Mimin oge nangtung ngabarengan.

„Mangga didjadjapkeun ku abdi, nanging poma upami lebet ka djalan teh nja kang sing tjaringtjing bilih aja nu ngabarongohan!" teu weleh³ sanadjan ngahadja oge, nji Kusminar mah mepelingan, da aja maksud supaja salamet sararea.

„Mangga dikantun ku engkang Min ..... Aeh atuh sareng bae ka djalanna mah da teu terang!" „Sumuhun mangga ..... !" tjeuk nji Kusminar bari pagegentet turun ti imah.

Rada oge djauh ti imah nji Kusminar ka lawang gapura djalan ka Tjiharendong teh, nu geus ngahadja didjieun ti kamarina keneh, djadi moal aja djalan deui anu mabal, iwal ti ka djalan anu dipager kentja katuhu, tur djangkungna sameter satengah matak hese diluntjatanana, lamun dibereg ku musuh tea mah. Lumpat tangtu nintjakan bongborotan nu rangseb ku pantjuh sareukeut djeung beling,

Tapi anu duaan mah tarenang bae, malah Amran oge teu boga katjurigaan itu ieu. Sadjadjalan djiga nu keur sarosonoan.

ooooOoooo

BAGIAN KADUA

ANGIN ngadadak ngagelebug, mungga njeor kana tatangkalan, djiga anu dadak²an arek datang angin topan ngadeukeutkeun mangsana kiamat, kitu tjeuk udjaring kolot mah.

Manuk² mani retjet disarada, siit untjuing pating garelik, bangun tingdjarerit, hingkik bangun tjareurik, gagak siga tingkotjeak kokoreakan bari maleberkeun djangdjangna.

Anu keur leumpang ngadadak ringrang pipikiranana, ret ka luhur di djomantara pating kalajang manuk gagak bangun naluturkeun ngiuhan anu laleumpang mungga asa poek.

Ala m martjapada lir dikubeng ku mega hideung,
reueuk tjakueum taja dangianganana. Lenjap hate
tambah lungse, renghap rasa ngadjadi asa tunggara
dagdigdeg ngarasa keueung bulu punduk tingpu-
ringkak, tingpuriding sakudjuring diri, Sanadjan
waktu harita ngagendengkeun nu geulis tur denok
teu ngadjadi matak pogot ngadadak asa teu puguh
pipikiranana.

„Naha ari engkang bet benten raraosan kieu Min.
Palangsiang urang bade aja nu hiri dengki djahil
kaniaja. Geulis Mimin buah hate engkang, langkung
sae geura mulih bae, parantos we semet dieu dja-
djap engkang teh, rupina da moal sasab deui.
Bilih aja bahaja, hawatos ka Mimin kumaha upami
kagalej ku musuh. Ari engkang onaman da niatna
oge bade tarung, rugi sareng untung kumaha sang-
gem engke.

Moal lepat deui nja, itu lawang gapurana djalan
ka Tjiharendong teh.” tjeuk Amran bari ngarandeg
sarta manehna ngusapan buuk nji Kusminar Rendjag
renghap lenjap hate nji Kusminar tetela geus aja
rasa ka Amran atuh manehna timbul dina kiamat
batin tjinta geugeut kalawan sono. kapaksa kudu
ditelasan,

Teu tegana mah lain dikieuna, tapi manehna inggis
ku bisi rempan ku perkara nu bakal datang tumiba
kana awakna lamun tea mah hal ieu nu geus di-
djangdjikeun ka lantjeukna sarta ka bapana teu di
laksanakeun. Dumeh kapegat ku duriat, Kukituna
mah nji Kusminar teh taat.

Tadina mah rek ngarontok deui ka Amran bari ngaluarkeun tjipanon panineungan, tapi kusabab inget, meureun tangtu rampog² anak buah bapana, kalawan lantjeukna geus tingtarengo naronghel ngararintip ti nu barala.

Lamun ngarontok bari njeungtjeurikan, katara pisan manehna nu kairut ku Amran musuh nu dja di bapana, meureun aja akibatna ka manehna.

Atuh ngan mundur salengkah, bari pokna dibarung tungkul.

„Engkang, mangga diandung piduana ku abdi nu prihatin, nu nalangsa dikantun ku engkang. Sanaos engkang nembean patepang sareng abdi, nanging dina batin atanapi kalbu, parantos ngagur-rat kalajan kagambar, djenengan kitu deui rupi engkang, moal tiasa luntur tina kalbu, leeh tina hate, murag tina perasaan abdi.

Panutan, duh panutan, mugi sing waspacs kade upami diberik ku musuh, urang Tjiharendong mah parelit, engkang ulah bade rusuh² lumpat ka pajun, namung kedah ka pengker deui. Sawios ngadupak musuh tilu saupamina atanapi langkung tibatan engkang lumpat ka pajun, margi oh..... njaeta ka pajun mah bilih seueur deui batur²na”, tjeuk nji Kusminar, tadina mah ampir pok rek disebutkeun jen ka pajun mah aja bongborotan nu pibahajæun pisan.

„Oh..... kantenan, eta mah engkang oge tang-tos parantos ngartos, moal lepat deui ka pajun mah bakal seueur baturanana.

Namung kanggo engkang mah teu ngadjadikeun hidji karentagan, teu gedag bulu salambar, kari ku maha engke bae. 'Geulis ..... mangga urang pipi-sahan baé atuh. sami² dina kawiludjengan bae nu diandung ku engkang," tjeuk Amran bari manehna ngasongkeun leungeun. Pel sasalaman heula, teup pateuteup ..... Amran madju rek kerewek pisan njepeng angkeutna, tadina mah rek pileuleujan ku ketjupan kana pipi katut lambejna, tapi kulantaran rji Kusminar sieun diarintip ku balad² bapana katut lantjeukna, nja ngalieus meueusan bari pokna teh.

„Mugi engkang ulah palaj kikituan didieu, bilih aja nu nguningakeun, isin. Engke oge sabatae kanggo saha sakudjur badan abdi teh, namung engkang nu kedah migaduhna." kitu pokna teh bari djeung ditungtungan ku gelenju imut nu ngirut, tapi so'tja tjeuleujeu dibarung ku ngetjlakna tjipanon.

Geus pada mileuleujankeun mah kakara pipisahan ieu ngidul itu ngaler, tapi bari teu weleh silih re-ret, paribasana tea mah pada² katerapan asihan sikurintjang, kuringtjang nu teu djongdjon leumpang ka hareup salengkah ka tukang mah dua langkah sareret saseredet hate, sarindat salenjap rasa, Handjakal pisan barang Amran ngareret deui, nji Kusminar geus ngiles duka teuing kamana njimpangna.

Atuh tinggal ngadjenghokna rek madju teu kaur ladju sumoreang kunu mulang.

Deg ngarandeg sa lila², njiptakeun rasa asmara anu ajeuna mah pabaliut, datang ti ditu ti dieu, kolebat rupa nu djauh Marwijah nu ti Sewudjadar, duriat anu munggaran. Kolebat rupa nu kakara anggang, nji Kusminar modjang kampung Nanggaleng nu leuwih gelenje.

Teu njahoeun jen nji Kusminar mah, nguliwed so-tenan, nepungan para rampog. Nu harita geus diisarat ku lantjeukna ki Djakatarung,

Ari nu dipake isjarah minangka nu'katjida bunina mah taja lian iwal ti ku so'a siit utjing, disadana ngan dua kali.

„Hej..... Min, adi akang. Naha mana lila² teu- ing? Akang katjida keselna ngantos titadi. Malih bapa oge ajeuna ngantos di pangparatanana djalan. Sapandjang djalan bonghorotan teh dikeprung wakul buaja mahap!” tjeuk Djakatarung buru² maido ka adina.

„Kang ..... atuh da kedah dilelemu heula ku abdi teh, teu tiasa gurunggusuh”, tjeuk nji Kusminar bari tungkul.

„Hahahaha, hahahaha ..... Mimin adi akang, akang ge memang njaho tur ngarti. Mimin geus katadji katarik ati, kapentang asmara ku si Amran. Lain kitu?” tjeuk Djakatarung bari njakakak seuri.

Rendjag nji Kusminar ngarendjag sataker kebek pedah djol dituduh kitu bae ku lantjeukna, pok bari ngadedeg. „Engkang, saur saha atuh abdi teh kitu, teu pisan pisan kang!”

„Hahaha ..... habahaha Mimin, tong sumput salindung, mending terus terang. Sabab bieu aja mata² ka pipir imah Mimin, kalajan akang geus njaho- jen apesna si Amran teh dina taktak katuhu, hahaha- hahal” manehna seuri bungun ngeunah pisan.

„Eu ..... eu ..... euh, ning ..... ning eng- kang uninga, naha saha anu kaditu?” Beuki geum- peur we nji Kusminar mah rumasa. Sigana kaintip basa manehna duaan keur silih pentangkeun asma- ra silih kemot pipi djeung silih ketjrok lambej di- na harti nu katjida sutjina.

„Habaha, habahaha ..... adi akang, teu nanaon sakitu oge geus aja hasilna, nepi ka bisa ngabitu- keun rusiah Amran ti mimiti nepikeun ka ahirna.

Akang oge katjida sukurna, malah ditarimakeun pisan ku akang teh. Ngan bae, naha Mimin mapa- tahan ka si Amran nitah waspada? Atuh mana kitu ge meureun Mimin njaah ka manehna teh nja?”

„Ah . . . . ah . . . hen . . . teu . . kang!” nji Kus- minar beuki gugup.

„Habahaha —! Tapi keun bae, sabab sanadjan ma- nehna waspada oge da geus kakepung ieuh. Tuh si Amran kadeuleu ku akang geus arek nepi kana la- wang Gapura. Djig geura balik we Min akang mah rek njusul bisi kaburu asup Akang anu rek ngon- tjikeun gapurana ti luar.”

„Mang ..... ga ..... atuh kang!” nji Kusminar buru² indit bari lalewang rasa hariwang, Manehna rada oge sowak basa bieu ditanja ku ki Djakata- rung teh

Amran leumpangna mani salse bangun lalungse, hate ting sareblak. Pipikiranana ngalajang kamana karep, nu katjipta dua buah hate nu sarua pada geulisna, sarua demplonna. Duanana djiga anu ngalangkangan, Amran antukna ka ditu randjug ka dieu ser ned.

Geus kira² lima meter deui kana lawang Gapura Amran neutaup heula bari gerentesna.

„Tetela djalan bangsat ieu mah, mana didjalugdjugan sakieu tohagana oge. lir gedeg bagong bae badis. Ngan iwal ti gedeg begu lamun saperti kieu mah.

Leuh eta gapurana ge aja kontjian, tapi teu dikontjikeun, melenge katarana mah.

Naha kitu ari urang Nanggaleng tara diganggu ku rampog? Ah, rupana wae..... aja salah saurang djelema nu asup kana komplotan rampog ti lembur eta. mana teu digarangu oge.

Lahaola, aing rek asup.”

Amran geblus teh asup kana lawang gapura. barang bus oge katjida matak heranna, sapandjang djalan mani poek atuh da didjalugdjug ku haur² gereng djeung awi garereng, sarta ditjampur djeung tangkal selong.

Manehna teu rarat reret deui ka tukang, Tapi terus bae leumpang. Ari Djakatarung, marentah ka salah saurang baladna, supaja tunggu kontji, dimana Amran lumpatna balik deui ka tukang kudu buru² dikontji, tjenah. Ari Djakatarung djeung sawatara baturna bus arasup.

Maksudna engke dimana Amran geus deukeut ka lebah bongborotanana, kakara disentak ti tukang supaja manehna lumpat djeung teu kira² tangtu bakal tikait heula kana tambang, sarta tigebut kana pantjuh² djeung beling kalawan tjutjuk runga malah tjutjuk salak oge aja

Ti tukangeun geus siap genep djelema djarang-kung gede tingkulunu nuturkeun budjur Amran, sarta pada marawa pakarang nu lengkep.

Ti hareup ge moal henteu disadiakeun pasukan nu dipingpin langsung ku pa Djalumpang pisan deuih.

Amran nu geus lungse hatena, mikiran duriat djeung niat. Lebah dieuna mah memang kaharti laki sok keuna ka gering batin ngalanglajung mikiran duriat geuningan Amran oge dadak djadi bogoh perasaan nu tadi seukeut teh djadi kurang waspada tina asal keuna duriat.

Enja bae barang kira² ngan lima metereun kana bongborotan. teu kanjahoan ku Amran, djol haok bae tukangeun ngahaok mani tingharoak bari tingse-rebet ngudag djeung ngalabarkeun bedog bedogna nu tingburilak.

„Tjiaaaaaatt.....!”

Amran kakara malik bari djeung taki², reuwasna mah nataku tapi tetep rantjingeus teu ngojompod nadjan enja katempo kakuatan musuh sakitu lobana.

Nu dikirana ku rampog bakal lumpat teh ahirna mah geuning kalah ngarandeg heula tur tenang

Atuh nempo ngarandeg kitu, musuh ge semu nu dibere adjian "Heup Meneng," deg ngarandeg kabeh, rarempaneun rek njerang.

Orokaja Djakatarungna ngomandoan bari tipopolotot.

„Hajooohhhh ! Hajoh kurubuuuut !”

Kusabab ngadenge komando, rampog² teh siap deui kabetanana, bari masangkeun bedog²na, ting polotot bari sebrut ampir bareng njerang ka Amran lir nu rek muru lele dina leutak diburu ku sarerea rek pada marentung.

„Tjiaaaaaaat..... !”

Amran teu tjileureun, tapi mundur salangkah katukang, lep tapak deku, suku musuh nu ka beneran lempeng ka manehna dikelid ti bandap sarta sina nolondjong ka tukang.

„Saaaat ..... uuuup !”

„Aaaaaw ..... !” kabeh bareng tinggaroak tingtolondjong ka hareup kabawa ku tanagana sorangan nu napsu teuing.

„Oooooow ..... !” nalambruna teh kana rutjuk² anu ku maranehna diparasangkeun, mungguh djrutdjret bidjil getih, aja nu kana tarangna nu kana dadana malah teu barisa walakaja deui tinggal tingaraduh wae.

Tinggal si Djakatarung komandona, nu masih keneh nulak tjangkeng teh, gogcdeg nempo balad²na geus tingdjarungkel kaparanggal ku rutjuk, rejji manehna panas deui, nadjan bari rada mangsar mingsir, sabab njaho kakuatan Amran ti kamarina.

„Eeh kurang adjar silaing teh hah! Balad dewek nepi ka tingdjolopong kitu.

Puah! tapi jeuh dewek lajanna. Hajoh geura madju silaing!” tjeuk Djakatarung bari njampeurkeun tapi pakarangna mah tjan dipesat

„Entong loba tjarita. Dewek si Amran anu arek ngahadja neangan balad² silaing katut silaingna pribadi. Ieu mangkeluk²na anu kasebut rampog² gerot Tjiharendong teh hah!” tjeuk Amran bari masih keneh nulak tjangkeng katjida nganggap entengna kana kakuatan ki Djakatarung teh,

„Kurang adjar buset! Tjoba ku silaing geura tendjo balad dewek djeung bapa dewek nu sakitu ngalidekna dihareup. Silaing alamat bakal miampus!” Djakatarung ngahaok bari molotot,

„Tong rek susumbar, sabaraha puluh balad silaing kaasup silaing djeung bapa silaing, ku dewek moal rek diitung pasti diajonan. Hajoh madjuuuu!” Amran oge molotot bari tambah wanina.

Djakatarung geus teu kuat nahan napsuna, sedeng baladna anu dipingpin ku bapana tatjan muntjul keneh, rupana masih keneh di parapatan djalan dihareup nu masih djauh keneh pisan.

Kapaksa manehna kudu ngajonan sakuat tanaga ku sorangan bae.

Seak teh manehna naradjang ka Amran bari dedepongan tea pasang kuda², peureupna buleud, mata muntjereng sarta pokna teh: „Geura garap ku silaing ieu pasangan dewek!”

Amran njakakak seuri bari molotot, pokna.

„Hemb..... silaing pasang sarupa kitu, katji-
da geuning semu pihampangeunana. Naha taja deui
nu leuwih hade batan ti eta?”

Atuh Djakatarung asa disebit daun tjeulina ngade-
nge omongan Amran nu ngoa kitu teh.

„Aeh², geura garap heula siah kurang adjar!
Mun geus bisa ngarubuhkeun pasangan dewek anu
kieu, hade dibere deui ku dewek nu peuheur!”
tjeuk Djakatarung bari napsu.

„Djadiiiii!” djawab Amran bari djeung pel nempe-
lan pasangan musuhna, duaanana geus djiga nu rek
padogong-dogong, tapi Amran kalem nempelan pa-
sangan musuh teh teu djeung dibarung gugop.

„Saaaaat.....!” gilek Djakatarung pindah kuda-
kuda sarta mindahkeun leungeunna, nu katuhu di-
ganti ku nu kentja.

„Aaaaaap..... jah!” Amran oge nuturkeun
pindah suku musuh, duanana masih rantjingeus tjan
aja anu rek kabeunangan.

„Sat.....!”

„Jaaaaaaaah!”

„Hijaaaaaah.....!” Djakatarung neundeutkeun
pasangan Amran bari molotot kana lebah taktak
beulah katuhu. de njaho didinja apesna.

Amran oge teu tjileureun tapi leuwih ati-ati, ko-
mo deui katempo mata musuh molotot kana taktak
mah leuwih dikontji deui bae taktakna, moal rek
dikontjar.

Kolesed Djakatarung ngolesed, sorosod suku nu
hareup njorosod dipindahkeun ka tukang.

Maksud Djakatarung rek njuliwa bari ngarampas leungeun Amran rek dibuang kelid.

Tapi Amran leuwih rikat, maling djalan musuh sorodot suku Amran kagigireun kep maehan leungeun Djakatarung, giriwil teh suku Djakatarung beunang didjungjungkeun bari sakali gus diangkat dibeubeutkeun.

„Uuuuuppp Jah !”

„Oooooow ..... Hek !” tjenah diteundeutkeun budjurna pisan, tapi gorengtel teh ngagorentel djlek deui hudang tur pasang djurus.

„Kurang adjar, tong gana² geus meunang sakali siah Amran. Hajoh urang diadu deui pelic reudjeung dewek..... !” Djakatarung beuki napsu ngarasa geus ti beubeut sakali teh.

Surudut peureupna njurudut bari tepak deku muru angen Amran kalajan kilat naker.

Untung Amran kesit, ngelok bari pasang depok. ngarawel suku musuh nu njolodor ka hareup.

„Jaaaaaaaah !”

„Oooooow, . . . !” sakali deui ditotogkeun ka hareup kalajan kesit naker, kolojong si Djakatarung ngololong lir haphap muru tatangkalan. Blug nangkarak bengkok datangna teh, gurindjal djungkir balik tjlek pasang deui kuda², sakitu mah hubuhan turunan djago teu kapok² djeung djiga teu aja pisan kanjeri.

Manehna leuwih ati³ sabab boga rasa jen kalah pelit ku Amran, sieun dialungkeun kana rutjuk.

„Madju siah. . . . bajoh madjuuuu !”

Djakatarung njaho bakal pibahajaeun, nangtangna teh kalab beuki ngadjauhan rutjuk.

„Hahaha, hahaha . . . silaing ngeplek djawer ngandar djangdjang mijuni hajam kabiri. Emb dewek oge njaho jen silaing pangna mundur ngadjauhan rutjuk sieun kawas balad² silaing kaparanggan ku rutjuk.

Hemh . . . ieu perbuatan sarilaing kabeh, njieun rutjuk rungkang di perdjalannan. Dewek ngarti!” tjeuk Amran bari njakakak. Teg inget kana tjaritaan Kusminar, jen tjenah lamun diudag rampog ulah lumpat ka hareup kadjeun nubruk rampog tilu mannan kudu ka hareup. Mana horeng aja rutjuk di hareup mah. Ngan tjan ngartieunana teh, naha Kusminar teu sakalian ngabedjaan jen aja rurutjukan, meureun manehna moal rek djalan ka dinja mabal bae ka pileuweungan.

„Tong rek ngomong silaing Amran! Wani geura madju, teu wani serah bongkokan ka dewek. Tuh balad dewek bakal datang deui pikeun modaran silaing!” tjeuk Djakatarung njingsieunan,

„Teu djadi halanganana. Dimana kahajang silaing ku dewek rek diajonan. Tunggu!” tjeuk Amran bari njampeurkeun mani bari bolotot tapi semu tenang teu ieu pasang kuda-kuda, saperti musuhna mun rek njampeurkeun sok kuda-kuda bari njorodot sukuna ka hareup,

Djakatarung gantjang pasang kuda-kuda nendjo musuhna madju teh mani tegep ngarengkenek:

„Jaaaaah . . . . garap!” pokna teh.

Pel ku Amran ditempelan djigana Djakatarung
teh boga pangalaman pedah tadi basa ditempelan
pasanganana djol ngaburalik.

Barang pel barang gilek teh ngan sakilat pisan
Djakatarung ngagilek ngarawel suku Amran, teu
di engkekeun dikek dipaehan bari ditotogkeun ka
tukang. „Saaaat..... up ..... !”

„Aaaaaaw ..... !” Amran kapaksa njolonong lir
nu silanglang bari hiber. Plak datang ka handap
djungkir balik, untung teu nepi kana rutjuk da rada
djauh.

„Jaaah..... Puah !” Amran geus nangtung tur
kuda kuda deui, sarta njurudut ka hareup.

Djakatarung tjolohok handeueul, pedah meureun
kadubungtadi ngadjauban rutjuk, mun seug deukeut
kana rutjuk tanwande Amran paragat.

„Habaha, hahaha..... Djakatarung, silaing tong
balaga, kakara bisa sakali ka dewek ngaragragkeun.
Jeuh bisi teu njaho dewek ti Kandangwesi. moal
rek mundur ku silaing..... Madjuuuu !” tjeuk
Amran bari njakakak.

Djakatarung rada mangsar mingsir ari kudu nga-
lawan ku kapelitan kosong mah teu nguntupeun
deui manehna teh. ngan serepet ngalugas bedogna
mani ngaburilak bakat ku seukeut²na tur pandjang.

Djakatarung teh wani ngalugas bedog pedah nem-
po Amran mah lengoh istu ngabogo, da enja ngan
saukur balati nu masih disumputkeun dina tjang-
kengna kahalangan ku kaos kurungna. Eta mah peso
teh rikip teu bisa ditembongkeun.

Tina saking napsuna, seak teh mani bangbaraan njamber Amran ku bedog nu seukeut.

„Tjiaaaat !”

Tapi pikeun Amran teu tjileureun, manehna ngagilek saeutik bari meupeuh peupeuteujan musuh ku gigir dampal leungeunna.

„Aaaaap !” tjeuk Amran bari ngagedig.

„Ooooooww !” bedogna ngatjleng kaluareun pager djalan, sedeng manehna ngudupung kekerepeungan mani njengir² bae

„Habaha . . . hahahaha ! Geura njerenkeun umur bae ka dewek silaing mah Djakatarung, sabab bongnan silaing kokodjo djahatna teh, Moal dibirupan deui ku dewek mah.” tjeuk Amran bari seuri.

Gantjang Djakatarung tjengkat bari nahan kanjeri malah nepikeun ka nahap²keun maneh da napsuna mah masih keneh ngagugudug. sanadjan tanagana geus suda oge.

„Djakatarung.. naha kalah mojongkod kitu lain dek lawan kadinja!” teu kanjahoan ari burudul teh ti tukang, bah Djalumpang diiring ku balad²na aja kana limaan mah baladna teh.

„Bapaaaaaa ..... tingali balad bapa seueur anu korban ku si Amran!” tjeuk Djakatarung mani njorowok, bari rada bungaheun dumeh datang balad bantuanana, tur tanggelan gedena datang, njaeta pa Djalumpang dedengkot rampog Tjiharendong.

Amran mani mureleng sarta panonna katjida linghasna teh, dumeh ajeuna geus datang bantuanana tanwande si Djakatarung ngabongohan deui.

„Mana ajeuna, ieu manusana nu ngaran si Amran teh, panjana aing mah geus modar siah ku aing dipanah teh!” tjeuk bah Djalumpang bari ngagegag njampeurkeun.

„Tong rea tjarita, hajoh geura maradju. Ieu nu disebut dedengkot ti Tjiharendong teh? Paingan surup kana lelegeganana surup ka patutna. Nu kieu mah moal teu djelema djahat!” tjeuk Amran sakalian bae ngahina ka rampog teh, ngarasa kapalang-da pasti kudu disanghareupan kalajan diajonan sa kuat tanaha, mundur kapalang mending madju.

„Hahahaha, hahahaha..... kurang adjar enjaan silaing rek sosorohna teh. Hajoh barudak geura kurubut tuh si Amran. Djaka hajoh madju deui tewak si Amran urang teukleuk beuheungna, tumman!” tjeuk pa Djalumpang bari molotot bakat ku napsu.

„Madjuuuuu!” breg teh mani tingparejেকে mawarawa pakarang, nu rujung nu bedog nu balati.

Kitu deui Djakatarung geus siap deui mawa djalgudjug awi sadeupa, djigana meunang ngahadja we njabut, da bedogna mah ngatjleng ka luareun pager tea.

„Siap..... siap!” tjeuk Djakatarung.

„Tjiaaaat!” atuh da muru teh ngan bisa ti hareup moal bisa ti kentja katuhu deui sabab kabalangan ku pager.

Barang surudut muru. Amran ngelok deku.

„Huuuup.....!”

„Oooooowww!” tingdjuralit ka tukang.

Orokaja seak teh pa Djalumpang muru ku rujung mani ngahiuk. Lamun kurang²na mah meureun keuta.

„Tjiaaaaaaaaaatt !”

„Saaaaaat !” Amran buru³ ngagilek, panarandjang pa Djalumpang dikelid.

„Oooooowww !” tolondjong-tolondjong teh pa Djalumpang tolotondjongan, bru diadu djeung baturna.

„Oooooowww !” nu kadupak pa Djalumpang ti luar tinggareblag nangkarak benggang.

„Hahahahahaha !” Amran njakakak njeungseurikeun bangun anu ngoa naker.

„Buseeeet kurang adjar budak olol leho ngahina ka dewek..... hajoh barudak tong diarantep madju lawan terus !” pa Djalumpang mani tutundjuk bari napsuna luar biasa.

Musuh pindah tempat asal ti Kaler djadi ti Kidul. Amran ti kaler, sabab tadi musuh²na dibuang ka kidul tea.

„Heupppp !” mimiti saurang madju minangka gagalak.

„Jaaaaaaahhh. !” madju deui saurang, tetela keur ngabibira Amran sangkan diarah melengna.

„Tjiaaaaaaat !” surudut mani bareng njudukkeun tjarongo bedogna.

„Huuuuuuup ! Amran ngagadjleng ka luhur djlek tukangeun musuh, teu kanjahoan sihareng Bah Djalumpang geus siap masangkeun rujungna.

Seak djebet niasar taktak Amran nu katuhu.

„Tjaaaaaaaatt !”

„Aaaaaaaaawww, aduuuuuh !” Amran ngudupung leuleus satulang sandi.

Ajeuna manehna kabeunangan apesna, sabab be-
ngan sok darapon bogoh, teu ngingetkeun kana ka-
ajaan diri pribadi, abong kairut ku nu aja katadji
ku nu geulis. Abirna sanadjan enja oge Kusminar
boga rasi hawatir djeung aja ngabelana ka maneh-
na, saukur njarek lumpat ka hareup djeung saukur
nitah sing waspada, da keukeuh apes manehna mah
katangkep ku musuhna: Enja ari Kusminar mah
deuih tjan kungsi njaritakeun ka Djakatarung per-
kara apes nu aja di Amran teh.

„Hahahaha..... hahabahahaha.....sadjagona
budak kamari ieu, budak sakeupeul oge djeung ba-
dju badjuna. hahahaha..... hahahaha siah dipo-
daran ku aing.

Hejjjj. Barudak, ajeuna borogod si Amran, pek
siksa tareunggeulan heula sing sarareubeuh!” Bah
Djalumpang tutundjuk bari tjakakak² teh bakat ku
bungah, teu direret balad nu genepan mah masing
ngadarupung kapanggang ku rutjuk awi oge.

„Modar slah!” djelebet diteunggeul tonggongna
ku rujung, mungga bukbek ku limaana.

„Aaaaaaawww . . . . , aaaaaaaaawww !”

„Hahahaha, montong gegerewekan siah Setan ! di-
podaran ku aing.” tjeuk bah Djalumpang.

Djebet deui manehna neunggeul ku rujungna,

„Aaaaaaaawwwww !” Amran beuki ripuh,

Rek seak pada narimpah deui, bah Djalumpang
ngahalangan bari pok njarita.

„Menggeus barudak, geus tjukup pikeun poe ieu
mah sakitu. Ajeuna bawa ka tempat urang !

Urang siksa heula di ditu di Guha. manehna ti beurang keur waktu panas nongtoreng urang poekeun dina luhureun seng, ti peuting urang ibun!"

„Satudjuuuu!" tjeuk balad-baladna mani gandeng kabeh raeng.

„Bapa, ari ieu balad urang nu korban bade diku-mahakeun?" Djakatarung pok nanjakeun kabapana.

„Oh ... hade di ruang bae ajeuna sok njieun lombang heula nu gede tjukup genepaneun!" tjeuk pa Djalumpang.

Amran mah bati ngadegdeg napsuna, tapi manehna ngarasa teu walakaja. Saukur napsuna bae nu rongkah dina djero batinna.

„Borogod heula si Amran!" maraneh nu tiluan kudu njieun lombang heula, nu duaan bareng djeung dewek sarta ki Djaka ka Tjiharendong. bawa tawanan!" tjeuk pa Djalumpang.

Atuh sarerea ngagugu, Amran digiring ka Tjiharendong, sihareng kudu balik deui djalan teh ka tukang sabab djalan ka hareup terus mah dibongborotan tea, Amran beuki kaget, naha Kusminar make nuduhkeun kadieu, malah manehna make djeung njaho kana pibahajaeun.

Djalan mah sihareng mabal ka Tjiharendong teh kanu sulit djalanna oge:

Teu lila geus nepi ka Tjiharendong bus Amran disuntrungkeun ka djero guha, barang bus teh sakumaha tjeuk Marwijah bae, didjero mah geuning sarupa djeung di gedong bae.

„Diuk didinja, babiii!" tjeuk Djakatarung.

Amran napsu sanadjan bari geus ripuh oge, sabab ku ditadjong bari djeung ditjarekan babi, pok manehna njarita bari muntjereng.

„Dewek atawa silaing babi teh? Sanadjan dewek ajeuna beunang ku silaing, tapi awas bakal aja anu leuwih ti dewek, Allah nu bakal ngala'nat kana kalakuan djeung kadjahatan silaing, kabeh djeung ku-lawarga silaing.”

„E...eh, sanes antepun ieu mah pa, mendingan diberesan bae ajeuna mah, pertjumah dihirupan o-
” tjeuk Djakatarung bari mesat bedogna mani
asat.

ka luar..... sapatkeun beuheungna!” pa
oge napsu djigana teh.

ae Djakatarung njekel buuk Amran di

setan. Ajeuna siah diparagat-

”

gimir, sanadjan

ku Djakata-

ng nga”

Sadjabi ti mirah sewaanana teh, oge moal lengoh,
 margi sajinana pepek. upami nambutna buku² ka
 Taman Aosan² di handap ieu :

1. Taman Aosan "PIALA" Djl Kebon Kol
 Sumedang.
2. " " "FISKA" Djl. Raja Kadipaten,
3. " " "E. KOSASIH" Tjiwidej.
4. " " "SENTJAKI" Soreang.
5. " " "MINANG" Kp. Emper
 Madhehna
 u rong.
6. " " "PUSAKA" Djl. PSM
7. " " "ANGKREK" Djl. P
 nu tiluan
 pajuneun pas bareng djeung
8. " " "MUNGIL" Su
 endong. bawa tawa
9. " " "MULIA"
 g.
10. " gagugu, Amran digiring ka Tjiharendong kudu balik deui djalan teh ka
11. " sabab djalan ka hareup terus mah dibong-
 otan tea, Amran beuki kaget, naha Kusminar
 make nuduhkeun kadieu, malah manehna make
 djeung njaho kana pibahajaeun.

Djalan mah sihareng mabal ka Tjiharendong teh
 kanu sulit djalanna oge;

Teu lila geus nepi ka Tjiharendong bus Amran
 disuntrungkeun ka djero guha, barang bus teh sa-
 kumaha tjeuk Marwijah bae, didjero mah geuning
 sarupa djeung di gedong bae.

„Diuk didinja. babiii!” tjeuk Djakatarung.

